

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.465/2023/3.

A felperes:

Városi Polgármesteri Hivatal, felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Németh Zoltán ügyvéd, ügyvéd címe

Az alperes:

alperes, alperes címe

Az alperes képviselője:

Dr. Kapa Mátyás ügyvéd, ügyvéd címe

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Budapest Környéki Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 1.P.20.348/2023/12.

A fellebbezést benyújtó fél: az alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illeték a Magyar Állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes által szerkesztett újság neve újságban 2023. március 30. napján megjelent „cikk címe” című írás azt tartalmazta, hogy a helyi építési szabályzatról szóló önkormányzati rendelet 2018. december 14-ei módosítása érintett egy Város külterületén, a szennyvíztisztító telep melletti területen található, 17.748 m² nagyságú ingatlant. A felperes – képviselője jegyző neve, Város város jegyzője útján – 2023. április 19. napján kelt levelében kérte az alperest, hogy az Smtv.12. § (2) bekezdés szerinti határidőben, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, helyreigazításként – többek között – tegye közzé, miszerint valótlanul állították azt, hogy Város város önkormányzati rendeletének 2018. december 14-én történt módosítása érintette a cikkben szereplő ingatlant, a valóság az, hogy az önkormányzati rendelet 2018. december 14-én történt módosítása nem érintette a cikkben szereplő ingatlant. Az alperes a kért helyreigazítást nem tette közzé.

[2] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság az alperest az alábbi sajtó-helyreigazításra kötelezze a újság neve újságban 2023. március 30-án a „cikk címe” című cikkel kapcsolatban: „Valótlanul állítottuk azt, hogy Város város önkormányzati rendeletének 2018. december 14-én történt módosítása érintette a cikkben szereplő ingatlant, a valóság az, hogy az önkormányzati rendelet 2018. december 14-én történt módosítása nem érintette a cikkben szereplő ingatlant”.

[3] Az alperes ellenkérelmében az eljárás megszüntetését, ennek hiányában a kereset elutasítását kérte. Alaki védekezése alapjául a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontjára és a 176. § (1) bekezdés c) pontjára utalással előadta, hogy hiányzott a sajtószerv előtti kötelező eljárás. A helyreigazító közlemény közzétételét ugyanis az önálló hatáskörrel bíró jegyző és nem a felperes kezdeményezte. Erre lehet következtetni abból, hogy a levél fejlécén is a jegyző szerepel, a levelet a jegyző saját nevében írta alá és a saját bélyegzőjét használta. Erdemi védekezésében arra hivatkozott, hogy a cikk kifogásolt állítása nem a felperesről szólt, a felperes érintettsége nem állapítható meg, azaz nem a felperes volt jogosult sajtó-helyreigazítási jogot érvényesíteni.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.800 forint perköltséget, és megállapította, hogy a meg nem fizetett 36.000 forint illeték az állam terhén marad.

[5] Határozatának indokolásában kifejtette, hogy az alperes arra helyesen hivatkozott, miszerint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 495. § (1) bekezdése szerint e jog perbeli érvényesítését minden esetben meg kell, hogy előzze a sajtószerv előtti kötelező előzetes – az Smtv. 12. § (1) bekezdése szerinti – eljárás. E megelőző eljárás elmaradásának a következménye pedig a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja és a 176. § (1) bekezdés c) pontja szerint az eljárás megszüntetése. Az alperes a megelőző eljárás hiányát kizárólag arra hivatkozással állította, hogy az eljárást megindító kérelmet nem a felperes, hanem Város város jegyzője saját nevében küldte meg számára, amely azonban téves állítás. E megállapításának alátámasztásaként ismertette, hogy a polgármesteri hivatal az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) 1. § 18. pontja és az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 24. § (2) bekezdése alapján költségvetési szervnek [és így az Áht. 7. § (1) bekezdése alapján jogi személynek] minősül. A költségvetési szerv képviselője az Áht. 10. § (6) bekezdése alapján a költségvetési szerv vezetője, aki pedig a polgármesteri hivatal esetében Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 81. § (1) bekezdése szerint a jegyző.

[6] A jogi személy felperes a jognyilatkozatát szükségszerűen a képviselője, a jegyző útján kellett, hogy megtegye. Azon kérdés megválaszolásánál pedig, hogy a jegyző a felperes képviselőjeként vagy saját személyében járt-e el, nem az írásbeli nyilatkozat formai jellemzőinek (azaz a levél fejlécének, az aláírás módjának vagy a bélyegzőnek) látta döntő jelentőségét, hanem a levél tartalmának (azzal együtt, hogy a levél láblécében egyébként pedig a felperes e-mail címe szerepelt). Az előzetes eljárás kezdeményezéséről szóló okirat tartalma alapján pedig egyértelmű, hogy a nyilatkozatot a jegyző nem saját nevében, hanem a felperes képviseletében tette meg, a felperes képviselőjeként használta a fejléct, az aláírását és a bélyegzőjét. A levél ugyanis több ízben és következetesen a felperest említi, mint a levéllel megindított eljárás alanyát, önmagában a jegyzőt viszont sehol sem.

[7] Az okirat alapján tehát kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a megelőző eljárást a pert megindító felperes kezdeményezte. A perbeli esetben tehát nem maradt el a megelőző eljárás, ez okból az eljárás megszüntetésének nem volt helye, figyelemmel arra is, hogy a megelőző eljárás megindítása egyéb feltételeinek a bekövetkeztét az alperes a perben bírói felhívásra nem tette vitássá [Pp. 266. § (1) bekezdés a) pontja].

[8] Rögzítette, hogy az alperes a saját személye, az általa szerkesztett időszaki lap jellege, a lapban megjelent cikk tartalma tekintetében megtett kereseti állítások körében nem tett perfelvételi nyilatkozatot, így ezen kereseti állítások a Pp. 203. § (2) bekezdés a) pontja alapján nem vitatottnak minősültek és azokat a bíróság a Pp. 266. § (1) bekezdés a) pontja alapján bizonyítás nélkül valósnak fogadta el. E tények alapján a Pp. 495. §-a, valamint a Pp.

496. § (1) bekezdése szerint a felperes jogosult volt arra, hogy a kereset szerinti helyreigazító közlemény közzététele iránt pert indítson.

[9] A kereset érdemi elbírálása során a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12. § (1) bekezdése alapján kifejtette, hogy a felperest e jogszabályhely szerint a perbe vitt jog akkor illeti meg, ha a róla szóló – az alperes által szerkesztett lapban megjelent – közlés valótlan állításnak minősül. Ennek alapján és az alperes érdemi védekezésére figyelemmel elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes volt-e az a személy, akiről a sérelmezett közlés szólt, vagy kizárólag valaki más, azaz a cikk közlése kapcsán a felperes volt-e jogosult sajtó-helyreigazítási jogot érvényesíteni.

[10] A felperes a cikkből kizárólag egy önkormányzati rendelet tartalmával, illetve annak tárgyi hatályával összefüggő közlést sérelmezett. Az önkormányzati rendeletet az önkormányzati rendszerben az Alaptörvény 31. cikk (1) bekezdésének a) pontja és a Mötv. 42. § 1. pontja értelmében a helyi önkormányzat – a képviselő-testülete útján – alkotja meg. A helyi önkormányzat pedig a Mötv. 41. § (1) bekezdése és a 84. § (1) bekezdése értelmében nem azonos a polgármesteri hivatallal, attól egyértelműen elkülönülő személynek minősül. Az önkormányzati rendeletalkotást a cikkből tájékozódó átlagolvasó is egyértelműen a helyi önkormányzathoz – illetve annak képviselő-testületéhez – kapcsolja, azaz egy önkormányzati rendelet meghozatala a társadalmi érintkezésben általánosan elfogadott értelmezés (a Kúria 1/2017. Polgári jogegységi határozata szerint irányadó PK 12. számú állásfoglalása) szerint is a helyi önkormányzat képviselő-testületének kizárólagos jogkörébe tartozik. A Mötv. 84. § (1) bekezdése alapján arra közjogi lehetőség van, hogy a polgármesteri hivatal – annak vezetője vagy szervezeti egysége útján – az önkormányzati rendelet megalkotásának előkészítésében részt vegyen, de a perbeli cikk nem a rendeletalkotás ezen szakaszát érintette, ezzel semmilyen módon nem volt kapcsolatba hozható.

[11] Mindezek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a sérelmezett közlés nem a felperesről szól. Érintettség hiányában a felperes a megjelölt sajtóközlemény vonatkozásában nem volt jogosult az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján sajtó-helyreigazítási jogot érvényesíteni, ezért a keresetet minden további, a kereset alapjául felhívott jogszabályi feltétel fennállásának vizsgálata nélkül el kellett utasítania.

[12] A teljes mértékben pervesztes felperest a Pp. 82. § (1) bekezdése és a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felszámított perköltségének viselésére, annak összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése és 2. § (2) bekezdése, valamint a 4/A. §-a alapján határozta meg. Megállapította, hogy az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdés f) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán meg nem fizetett – az Itv. 39. § (3) bekezdés b) pontja és 42. § (1) bekezdés a) pontja szerinti mértékű – illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése szerint az állam terhén maradt, mivel a felperes az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján személyes illetékmentességben részesült, így tőle az illeték az Itv. 4. § (1) bekezdése alapján nem volt követelhető.

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet – az 1.P.20.348/2023/11-I. számú végzésre is kiterjedő – Pp. 379. §-a alapján történő hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését, valamint a felperes perköltségben marasztalását kérte. A Pp. 369. § (3) bekezdés a), c) és e) pontjában rögzített felülbírálati jogkör gyakorlása mellett a Pp. 369. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú eljárás szabályszerűségének felülbírálatát is indítványozta. Eljárásjogi és anyagi jogi jogszabálysértésként a Pp. 176. § (1) bekezdés c) és g) pontjára figyelemmel a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontját, az Smtv. 12. §-át, a Pp. 495. § (1) bekezdését, a Mötv. 41. és 84. §-át, a határozat nyilvánvalóan okszerűtlen jellege okán a Pp. 346. § (5) bekezdését és a Pp. 369. § (3) bekezdés a) és c) pontját jelölte meg.

[14] Álláspontja szerint az eljárás megszüntetésére irányuló kérelmét elutasító 11-I. számú végzés jogszabálysértő, az elsőfokú bíróságnak az eljárást a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján – figyelemmel a Pp. 176. § (1) bekezdés c) és g) pontjára – meg kellett volna szüntetnie, ugyanis a felperes nem kezdeményezett az Smtv. 12. §-a és a Pp. 495. § (1) bekezdése szerinti, a sajtószerző előtti kötelező előzetes eljárást, így a per előfeltétele hiányzik. A keresetlevél mellékleteként csatolt helyreigazító közlemény közzétételét jegyző neve Város Város Jegyzője kezdeményezte, a Városi Polgármesteri Hivatal felperes a jogszabályokban előírt jogvesztő határidőn belül a sajtószerző előtti kötelező előzetes eljárást nem folytatta le.

[15] A felperes polgármesteri hivatal költségvetési szerv, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 84. §-a és az Áht. rendelkezéseinek keretei között korlátozott jogalanyisággal rendelkező önálló jogi személy. A pert megelőző sajtó-helyreigazítási kérelmet ezzel szemben a sajtószerzőnél jegyző neve Város Város Jegyzője terjesztette elő. A helyreigazítási kérelem fejlécén ez áll, az aláírás így szerepel, a bélyegző kifejezetten ezt tartalmazza. A jegyző a magyar közigazgatási rendszerben önálló közigazgatási szerv, amely különbözik az önálló jogi személyiséggel rendelkező polgármesteri hivataltól.

[16] Idézte a Mötv. 41. § (2) bekezdés második mondatát annak alátámasztására, hogy a polgármesteri hivatal és a jegyző a képviselő-testület egymástól elkülönülő különböző szerve, mely tényről számos egyéb jogszabályhely is rögzít. A polgármesteri hivatal és a jegyző tehát különböző szervek, mely tényről nem változtat, hogy a jegyző számos feladata közül az egyik a polgármesteri hivatal vezetése. Amennyiben egy hivatalos iratot a jegyző ír alá, az a jegyző irata, jognyilatkozata, nem pedig a polgármesteri hivatalé.

[17] Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor indokolásában az Áht. 10. § (6) bekezdését és Mötv. 81. § (2) bekezdését citálva arra a következtetésre jutott, hogy a felperesi polgármesteri hivatal is lefolytatta az Smtv. 12. §-a és Pp. 495. § (1) bekezdése szerinti, a sajtószerző előtti kötelező eljárást. A rendelkezések ugyanis arról szólnak, hogy a jegyző a polgármesteri hivatal vezetője, ebből fakadóan képviselheti a hivatalt, ami jelen ügy eldöntése szempontjából irreleváns, ugyanis nem azt vitatta, hogy a jegyző jogosult a felperes

képviselőre, hanem azt állította, hogy a felperes nem kezdeményezte a pert megelőző sajtó-helyreigazítási eljárást.

[18] A sajtószervhez előzetesen eljuttatott helyreigazítási kérelem semmilyen módon nem szerepel a felperesi polgármesteri hivatal aláírása. Gyakorlatilag kizárt az, hogy egy nyilatkozatot az aláírásban nem szereplő szervezet tegyen meg. A szervezetek esetében kötelező cégszerű aláírásban elengedhetetlenül szerepelnie kell a képviselt szervezet megnevezésének.

[19] Hibás az az okfejtés is, mely szerint a helyreigazítási kérelem tartalmából lehet következtetni a nyilatkozattevő személyére. A helyreigazítási kérelemben ugyanis egyáltalán nem szerepel olyan kitétel, amely jelezne az aláíró képviselői minőségét, vagy a képviselő tényét. Az, hogy valaki jogosult képviselni egy szervezetet, nem azt jelenti, hogy minden nyilatkozatában ebben a minőségben jár el. Utalt arra, hogy a per irataihoz csatolt ügyvédi meghatalmazáson már cégszerű aláírás szerepel, az irat tartalma egyértelműen utal arra, hogy a jegyző az adott nyilatkozatot a polgármesteri hivatal képviselőjeként teszi. Hasonlóképpen a sajtó-helyreigazítási kérelmet is akkor lehetne a felperestől származónak tekinteni, ha ugyanilyen módon szerepelne azon a cégszerű aláírás, a felperesi polgármesteri hivatal neve, az irat tartalma pedig utalna arra, hogy a jegyző a nyilatkozatot a polgármesteri hivatal képviselőjeként tette meg.

[20] A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem nyújtott be.

[21] Az alperes fellebbezése nem alapos.

[22] A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 380. §-a szerinti, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, ilyenre a fellebbező alperes sem hivatkozott. A másodfokú bíróság ekként a Pp. 383. § (1) bekezdésének megfelelően az ügy érdemében határozott és az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta. Felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti korlátok keretei között gyakorolta.

[23] Megítélése szerint az első fokon eljáró bíróság a rendelkezésre álló nyilatkozatokat, bizonyítékokat okszerűen értékelte, minden tekintetben okszerű következtetéseket levonva hozta meg ügydöntő határozatát, a döntéshozatal során sem anyagi jogi, sem eljárási jogszabályt nem sértett. A megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem volt levonható, a megállapított tények másként nem minősíthetők.

[24] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával, mely szerint a felperes nem mulasztotta el a Pp. 495. § (1) bekezdésében előírt kötelező előzetes

eljárás lefolytatását. Nem osztotta a felperes érvelését abban a kérdésben, hogy a pert megelőző helyreigazítási kérelmet nem a felperes, hanem jegyző neve, Város Város Jegyzője kezdeményezte, az alábbiakra figyelemmel.

[25] Nem vitás, hogy a helyreigazítási kérelem fejlécén a jegyző neve, Város Város Jegyzője megnevezés szerepel, az aláírásra ugyanígy került sor és az iraton elhelyezett bélyegző is a jegyző bélyegzője. Kétségtelen az is, hogy a jegyző, mint közigazgatási szerv különbözik az önálló jogi személyiséggel rendelkező polgármesteri hivataltól, figyelemmel Mötv. 41. § (2) bekezdésének szabályozására. Ugyanakkor a sajtó-helyreigazítás iránti pert megelőző kötelező eljárás keretében a tárgybeli sajtóközleménnyel összefüggésben az alperesi sajtószervhez eljuttatott kérelem alaki és tartalmi vizsgálata során egyértelműen megállapítható volt az, hogy a sajtó-helyreigazítás iránti kérelmet a jegyző nem saját nevében, önálló közigazgatási szervként, hanem a felperes képviselőjében kívánta megtenni, melyre mint a költségvetési szerv vezetője az Áht. 10. § (6) bekezdése és a Mötv. 81. § (1) bekezdése alapján jogosult.

[26] A kérelemben szereplő fejléc, aláírás és bélyegző használata mellett kétség esetén szükséges figyelemmel lenni a helyreigazítás iránti kérelem tartalmára is. Ahhoz, hogy megállapítható legyen, hogy adott esetben a jegyző a polgármesteri hivatal képviselőjeként, vagy saját személyében jár-e el, az alaki és tartalmi vizsgálatot egyaránt szükséges elvégezni. Annak megítélése, hogy a polgármesteri hivatal felperest mennyiben érintik a cikkben írt közlések, a per érdemi elbírálására tartozik, ugyanakkor az előzetes kérelem tartalmából következtetés vonható le arra, hogy a jegyző funkció és név feltüntetésével megtett előzetes jognyilatkozat közvetlenül a képviselt polgármesteri hivatalt jogosítja.

[27] A másodfokú bíróság megítélése szerint tehát azon esetekben, amikor a jegyző jogosult lehet önálló szervként is, de a polgármesteri hivatal képviselőjeként is eljárni, az alaki feltételek vizsgálata mellett nem mellőzhető a tartalmi értelmezés. A sajtószervnek az előzetes eljárás során a képviselői jogosultságot mindössze annyiban szükséges vizsgálnia, hogy a jegyző képviselheti-e a polgármesteri hivatalt, ugyanis az irat tartalmából kitűnik, hogy helyreigazítás iránti igényt a polgármesteri hivatal kíván érvényesíteni. A 2023. április 19. napján kelt kérelem első bekezdése tartalmazza azt, hogy a Városi Polgármesteri Hivatal Jegyzője sajtó-helyreigazítás iránti kérelemmel él, a második bekezdés közli, hogy a „hivatkozott cikkek a polgármesteri hivatallal szemben valótlan tényállításokat, illetve való tényeket hamis színben feltüntető állításokat tartalmaznak, ezzel a Városi Polgármesteri Hivatal személyhez fűződő jogait, jóhírnévhez való jogát megsértették. Önök az újságcikkeket úgy jelentették meg, úgy hozták nyilvánosságra, hogy a másik felet, a Városi Polgármesteri Hivatalt nem hallgatták meg, ezáltal az írásokban az olvasót, a lakosságot szándékosan félrevezették, megtévesztették.” A kérelem 3. oldalán írtak szerint „a cikkek alkalmasak arra, hogy a szerzők a Városi Polgármesteri Hivatal ellen hangolják a közvéleményt. Az újságcikkek aránytalanul egyoldalúak, olyan valótlan tényállításokat, illetve a való tényeket hamis színben feltüntető állításokat tartalmaznak, amelyek alkalmasak a Városi Polgármesteri Hivatal nagy nyilvánosság előtti lejáratásához. A polgármesteri hivatal álláspontját a cikkekben nem mutatják be, nem közlik a szerzők, ezáltal megsértve a hivatal személyhez fűződő jogait, a jóhírnévhez való jogát.” Mindebből következően a sajtószerv számára világossá és egyértelművé kellett válnia annak, hogy a sajtó-

helyreigazítási igényt, mint speciális személyiségvédelmi igényt a polgármesteri hivatal kívánja érvényesíteni, mely szervnek a képviselőletében jár el a jegyző.

[28] Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor indokolásában arra a következtetésre jutott, hogy a felperes lefolytatta az Smtv. 12. §-a és a Pp. 495. § (1) bekezdése szerinti, a sajtószerző előtti kötelező eljárást.

[29] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdés f) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán meg nem fizetett – az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja és a 46. § (1) bekezdése szerinti mértékű – illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése szerint az állam terhén marad. Annak megfizetéséért a Pp. 102. § (1) bekezdése és a Pp. 499. § (1) bekezdésének második mondata szerint felelős, az alperes által szerkesztett lapot kiadó Egyesületet az Itv. 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján személyes illetékmentesség illeti meg, így az illeték megfizetésére az Itv. 4. § (1) bekezdése alapján nem kötelezhető.

Budapest, 2023. október 26.

Dr. Hercsik Zita s.k.
a tanács elnöke – előadó bíró

Dr. Fintha-Nagy Péter László s.k.
bíró

Dr. Kisbán Tamás s.k.
bíró